

Професійна освіта
(Інформаційно-реферативний огляд видань за 1996—2009 рр.)
Укладач ст. науковий співробітник відділу
науково-аналітичної обробки і поширення інформації у сфері освіти
Несин Н. Г.

Реферативний огляд містить узагальнену інформацію про питання без критичної оцінки матеріалів Основне призначення огляду — орієнтування користувачів в розробці теми. Для підготовки огляду було використано матеріали за 2002—2009 рр. з реферативної бази даних та електронного ресурсу Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського і Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського

Бабин, І. І. Стратегія й сучасні тенденції розвитку вищої освіти в контексті Європейського простору вищої освіти / І. І. Бабин // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 60—71.— *Бібліогр.*: 18 назв. Висвітлено етапність формування ЄПВО. Схарактеризовано трициклову структуру підготовки спеціалістів й розглянуто проблеми запровадження Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) та додатка до диплома європейського зразка. Простежено досягнення в системі вищої освіти України з запровадженням положень Болонського процесу. Наголошено на врахуванні національних підходів до організації навчання, змісту освіти, традицій у підготовці майбутніх фахівців. Перелічено основні виклики, що очікують вищу освіту України в запровадженні стандартів і рекомендацій Болонського процесу. Визначено переваги залучення системи вищої освіти України в ЄПВО.

Бех, І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 27—33. — *Бібліогр.*: 4 назви.

Розкрито психологічну структуру феномена досвідченості, на якій, на думку автора, треба робити змістовий наголос, розглядаючи поняття компетентності. Зроблено порівняльний аналіз діяльнісного й компетентнісного підходів. Розглянуто особистісно орієнтований підхід як такий, що повністю асимілюється компетентнісним підходом, і який, ґрунтуючись на механізмах свідомості й самосвідомості, приводить до виховання в людини вищих сенсів життя, на які орієнтована її життєдіяльність.

Буренко, В. М. Андрагогічний підхід до професійної перепідготовки вчителя гуманітарного профілю: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 [Електронний ресурс] / В. М. Буренко; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. — К., 2005. — 22 с.: табл. // <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2005/05bvmvvp.zip>

Проаналізовано стан проблеми професійної перепідготовки вчителя гуманітарного профілю в системі післядипломної педагогічної освіти в її історичному розвитку. Розкрито суть понять „післядипломна освіта”, „освіта дорослих”, „неперервна професійна освіта”, „перепідготовка”, „андрагогічний підхід”. Установлено особливості організації навчального процесу на факультетах післядипломної освіти, проаналізовано процес формування мотиваційної готовності вчителя гуманітарного профілю до професійної перепідготовки. Обґрунтовано методику вдосконалення навчального процесу на факультетах післядипломної освіти, визначено пріоритетні напрями співпраці та взаємодії викладачів і студентів. Досліджено та експериментально перевірено вплив найефективніших методів і форм роботи в розвитку професійних умінь даних учителів. Розроблено та науково обґрунтовано методичні рекомендації для викладачів вищих навчальних закладів з удосконалення форм навчання вчителів даного профілю в процесі професійної перепідготовки.

<http://www.nbu.gov.ua/ard/2005/05bvmvgrp.zip>

Войнаровський, А. М. Дослідження ролі інтенсивних освітніх технологій у засвоєнні економічних знань студентами [Електронний ресурс] / А. М. Войнаровський // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. — 2005. — № 24. — С. 39—42. — Бібліогр.: 7 назв. //

<http://www.nbu.gov.ua/articles/2005/05vaneks.zip>

У результаті наукового пошуку виявлено, що інтенсивні освітні технології сприяють формуванню економічного мислення особистості, дають змогу розвивати в студентів потрібні для практичної діяльності професійні якості.

Всеукраїнська науково-практична конференція „Неперервна освіта: проблеми, пошуки, перспективи” // Післядипломна освіта в Україні. — 2007. — № 2. — С. 72—74.

Висвітлено діяльність та результати Всеукраїнська науково-практична конференція „Неперервна освіта: проблеми, пошуки, перспективи” (17—18 травня 2007 р.; на базі Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка та Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти). Проаналізовано зміст резолюції конференції.

Гавриленко, І. Освіта керівника сучасного загальноосвітнього навчального закладу / І. Гавриленко // Післядипломна освіта в Україні. — 2007. — № 2. — С. 47—51 — Бібліогр.: 7 назв.

Висвітлено питання формування особистісно-професійних якостей керівника загальноосвітнього навчального закладу. Досліджено процес професійної підготовки керівників ЗНЗ у радянський період та в наш час. Доведено, що сучасний керівник закладу середньої освіти повинен мати спеціальну професійну освіту, отримання якої має забезпечити система післядипломної педагогічної освіти.

Глузман, О. В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості / О. В. Глузман // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 50—59.— *Бібліогр.*: 6 назв.

Розглянуто поняття компетентності та найважливіші ключові компетентності, набуття яких, на думку автора, допоможе людині орієнтуватися в сучасному суспільстві, інформаційному просторі, подальшому здобутті освіти. Наведено визначення поняття компетентності які дали експерти різних міжнародних організацій, зокрема фахівці «DeSeCo», також визначення трьох категорій ключових компетентностей як концептуальної бази. Окреслено основні критерії при визначенні та відборі ключових компетентностей. Перелічено низку питань, які потребують переусвідомлення та обґрунтування у процесі впровадження компетентнісного підходу

Дьяченко, В. В. Позашкільна еколого-натуралістична освіта в Одеській області / В. В. Дьяченко // Наш. шк. — 2008. — № 2. — С. 18—22.

Висвітлено історію юннатівського руху на Одещині. Розглянуто роботу педагогів-позашкільників профільних гуртків еколого-натуралістичного напрямку Одеської області — клубну роботу, екологічних експедицій та навчально-польових практик, шкіл юних екологів, профільних екологічних таборів тощо. Подано таблиці творчих учнівських об'єднань з кількістю охоплених ними учнів та районних позашкільних закладів Одещини з експериментальними програмами та інноваційними проектами.

Зеня, Л. Я. До питання комплексного моделювання системи професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови старшої профільної школи / Л. Я. Зеня // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 87—96.

Розглянуто проблему професійної підготовки вчителя іноземної мови (ІМ) за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст». За метод дослідження названого питання взято моделювання; у зв'язку з чим розмежовано поняття «моделювання» та «модель». Схарактеризовано чинники створення комплексного моделювання системи професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя ІМ старшої профільної школи. Наведено вимоги до змісту моделі такого фахівця. Простежено розгляд цього питання в науковій літературі. Наголошено на ролі школи як соціального інституту, що забезпечує взаємозв'язок та взаємодію всіх параметрів освітнього середовища

Кізіма, В. Постнеокласична методологія та постнеокласична освіта / В. Кізіма // Освіта і управління. — 2007. — № 1. — 18—32.

Розглянуто поняття традиційної людини (класична, неокласична) та традиційної освіти (класична, неокласична). Схарактеризовано як кризовий стан традиційної освітянської парадигми, вказано на її рух до постнеокласики, сутнісною ідеєю якої є суб'єкт-об'єктна цілісність, приборкання невтримної

диверсизації знань і розщеплення людини, повернення до засад універсальної освіти. Звернуто увагу на нову й перспективну світоглядну постнекласичну методологію та умови її використання. Визначено сутність та характерні риси постнекласичної людини. Проаналізовано особливості постнекласичної освіти: переосмислення світоглядних інтенцій, суспільної стратегії й методології освітянської діяльності на основі ідеї людиноосвітньої тотальності; визначення змісту відповідного навчального матеріалу й навчальних предметів тощо

Клюй Т. У нас на Чернігівщині [Електронний ресурс] / Т. Клюй // Світ дит. б-к. — 2002. — № 2. — С. 29—30.

Підбито підсумки Першого Чернігівського обласного конкурсу „Дитячий бібліотекар — 2001”. Подано список фіналісти конкурсу //

<http://www.nbu.gov.ua/articles/2002/02ktynch.htm>

Ковальчук, В. В. Сутнісно-містовна характеристика категорії „професійна компетентність” як показника рівня фахової підготовки студентів / В. В. Ковальчук // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. — 2007. — № 18. — С. 84—88. — *Бібліогр. 9 назв.*

Досліджено сутнісно-змістовні характеристики понять „компетенція”, „кваліфікація”, „компетентність”; виявлено вплив категорії „професійна компетентність” на систему професійної підготовки сучасних спеціалістів аграрного виробництва.

Королюк, С. Професійна компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу як складова його управлінської культури / С. Королюк // Післядипломна освіта в Україні. — 2007. — № 189—92.— *Бібліогр.: 9 назв.*

Визначено особливості розвитку професійної компетентності керівників загальноосвітніх навчальних закладів (ЗНЗ) у процесі підвищення кваліфікації в інституті післядипломної педагогічної освіти (ІППО). Розкрито сутність поняття “професійна компетентність керівника ЗНЗ”.

Схарактеризовано змістове забезпечення розвитку професійної компетентності керівників цих закладів на курсах підвищення кваліфікації. Визначено систему вправ для розвитку управлінської культури таких керівників. Виявлено умови розвитку їхньої професійної компетентності та управлінської культури в ІППО. Зазначено, що перспективи подальших досліджень полягають у поглибленні роботи з розвитку професійної компетентності керівників ЗНЗ, рівня їхньої управлінської культури на базі районних (міських) методичних кабінетів спільно з інститутом післядипломної педагогічної освіти.

Кудрявцева Н. П. Організаційно-економічний механізм державного регулювання освіти (на прикладі післядипломної освіти): Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.02.03 [Електронний ресурс] / Н. П. Кудрявцева; Н.-д. екон. ін-т. — К., 2004. — 18 с.: табл. — укр. //

<http://www.nbu.gov.ua/ard/2005/05knpppo.zip>

Визначено кількість і структуру закладів післядипломної освіти України, форми такої освіти, тенденції розвитку за регіональною ознакою та напрямками перепідготовки, що дає змогу прогнозувати структуру підготовки фахівців у досліджуваній сфері. Розроблено методикку оцінювання економічної та соціально-економічної ефективності діяльності даних закладів з використанням запропонованої системи показників, які застосовують на мікро- (заклад освіти) й макрорівні та які характеризують результативність і відповідність системи післядипломної освіти суспільним потребам. Обґрунтовано доцільність застосування коефіцієнту відповідності планів навчального процесу спеціалістів різного профілю з огляду на ступінь сумісності планів навчального процесу. Висвітлено порядок фінансування післядипломної освіти й системи підготовки кадрів, який передбачає диверсифікацію джерел залучення коштів, а також визначено підходи до їх використання та посилення відповідальності державних закладів післядипломної освіти за результати своєї діяльності. Запропоновано економіко-математичну модель функціонування системи даної освіти на базі застосування балансового методу, що дає змогу в умовах ринкової економіки оцінити гнучкість та ефективність процесу підготовки спеціалістів і прогнозувати економічні наслідки державного регулювання цієї сфери. Удосконалено структуру організаційно-економічного механізму державного регулювання післядипломної освіти на базі розробки концептуальних положень, законодавчо-нормативного, економічного та організаційного забезпечення з метою її ефективного функціонування. Визначено суть і співвідношення понять „професійна освіта”, „підготовка кадрів”, „післядипломна освіта”. Відзначено, що професійною освітою є система надання загальноосвітніх та професійних знань у певному обсязі, підготовка кадрів передбачає надання знань з конкретної спеціальності, а післядипломна освіта є системою надання знань на базі періодичного додаткового навчання осіб, які вже мають спеціальність, з метою забезпечення відповідності рівня їхньої кваліфікації вимогам ринку праці. Розвинуто методикку проведення соціологічного опитування слухачів та викладачів з питань діяльності закладів післядипломної освіти, практичне використання якої протягом 2001—2004 рр. дало змогу сформулювати рекомендації з удосконалення системи стимулювання праці педагогічних працівників та підвищення ефективності роботи даних закладів.

Локшин, В. Професійна компетентність фахівців з управління в соціокультурній сфері як технології модернізації вищої освіти / В. Локшин // Рід. шк. — 2006. — № 4. — С. 54—56.

Викладено теоретико-методологічне обґрунтування розвитку професійної компетентності фахівців з управління в соціокультурній сфері. Проаналізовано різноманітні підходи до визначення поняття компетентності. Розглянуто й схарактеризовано психолого-педагогічні основи формування професійної компетентності. Зазначено, що головними ознаками формування

психолого-педагогічних основ професійної компетентності фахівця соціокультурної сфери є професійний та особистісний саморозвиток.

Луговий, В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні / В. І. Луговий // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 14—27. — *Бібліогр.*: 28 назв.

На підставі оригінальних джерел проаналізовано сутність компетентнісного підходу, розроблюваного й реалізованого в рамках Болонського процесу. Зазначено потребу активізації зусиль дослідників і практиків вищої школи, інших зацікавлених сторін, зокрема законодавців, в адаптації та впровадженні цього підходу у вітчизняній вищій освіті.

Мазур, Н. Зміст професійної культури викладача вищої школи / Н. Мазур // Рід. шк. — 2007. — № 4. — С. 12—14. — *Бібліогр.*: 12 назв.

Досліджено чинники актуалізації проблеми підвищення рівня професійної культури викладача вищої школи як однієї з головних у цілісній системі неперервної освіти. З'ясовано сутність понять „професіоналізм”, „професійна компетентність”, „професійна культура”. Викладено вимоги до діяльності викладача — основи його професіоналізму. Окреслено вимоги до розвитку особистості викладача. Визначено шість вимог до викладача ВНЗ як до суб'єкта професійної культури. Виділено сім складових у змісті професійної культури викладача, зокрема, методологічну, рефлексивну, комунікативну культуру. Розглянуто пізнавально-гносеологічну, ціннісно-мотиваційну, регулятивну функції тощо професійної культури викладача. Розкрито зміст професійної культури викладача.

Маршавін, Ю. Професійна орієнтація як чинник збалансованості попиту і пропозиції на ринку праці України / Ю. Маршавін // Післядипломна освіта в Україні. — 2008. — № 2. — С. 102—105. — *Бібліогр.*: 4 назви.

Виходячи з сучасних процесів і тенденцій на ринку праці України, обґрунтовано потребу в зміні парадигми професійної орієнтації населення з метою узгодження потреб суспільства в працівниках та професійного вибору особи. Розглянуто особливості складових тріади «потрібно — можу — хочу» та їхнє співвідношення в трикутнику професійного вибору особи.

Схематично представлено суспільний попит на працівників певних професій і спеціальностей, професійні наміри молоді і незайнятих громадян та збіг професійних потреб і професійних намірів. Визначено основні завдання державної служби зайнятості з професійної орієнтації населення для збалансування попиту й пропозиції на ринку праці нашої держави.

Мітрясова, О. Стратегічні засади конструювання змісту хімічної освіти у вищій школі / О. Мітрясова // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 105—112. — *Бібліогр.*: 8 назв.

Зроблено спробу обґрунтувати філософську основу навчання хімічних дисциплін у системі вищої школи. Виходячи із засад інтегрованого підходу, покликано формувати цілісне світорозуміння студентів, схарактеризованого його провідні принципи — фундаменталізація, гуманітаризація й професійна спрямованість. Сформульовано ключові категорії, які, на думку автора, мають увійти в зміст хімічних дисциплін та стати надбудовою основних фундаментальних понять хімії, — якість життя, екологічна безпека, взаємозв'язки в довкіллі, різноманітність сполук, прогнозування майбутнього розвитку людини й природи, ідея коеволюції й стійкого розвитку природи й людини, вичерпання природних ресурсів, проблема здоров'я людини.

Новаченко, Т. Застосування педагогічних ідей А. Макаренка — шлях удосконалення професійної компетентності сучасного педагога / Т. Новаченко // Післядипломна освіта в Україні. — 2008. — № 1. — С. 35—37. — *Бібліогр.*: 12 назв.

Акцентовано на досконалості технології виховання А. Макаренка, яка охоплює: виховання в колективі, але із застосуванням особистісно орієнтованого підходу; майстерність педагога. Досліджено означення в сучасній науковій літературі поняття «професійна компетентність педагога».

Пальчук, М. І. Веб-ресурс навчального закладу як обов'язкова складова освіти [Електронний ресурс] / М. І. Пальчук // Культура народів Причорномор'я. — 2007. — № 100. — Т. 2. — С. 122—126. — *Бібліогр.* в кінці ст. 10 назв. — укр. //

http://www.nbu.gov.ua/Articles/Kultnar/knp100t2/knp100t2_122-126.pdf

Обґрунтовується потреба створення *web*-сайта навчального закладу як сучасного інформаційного каналу, засобу доступу до різноманітних інформаційних ресурсів, підвищення інформаційної компетентності педагогів професійної школи. Розглянуто проблему створення в професійно-технічних навчальних закладах електронних інформаційних ресурсів, повнотекстових електронних бібліотек.

Пальчук, М. Професійна орієнтація як фактор особистісно орієнтованої освіти / М. Пальчук // Директор школи, ліцею, гімназії. — 2007. — № 6. — С. 84—85. — *Бібліогр.*: 5 назв.

Акцентовано на створенні динамічної моделі, де школа, професійно-технічні та вищі навчальні заклади і взагалі освіта стають здатними до розвитку й оновлення, такими, що стимулюють випускника до свідомого вибору професії. Визначено ефективність професійної орієнтації особистості як збіг психофізіологічних можливостей і вимог професійної діяльності — здатності особистості до професійного розвитку, зростання, професійної компетентності, оптимальної побудови своєї кар'єри.

Поликовська, О. Громадянське суспільство та духовна культура / О. Поликовська // Шлях освіти. — 2008. — 3. — С. 2—5.

Розглянуто й охарактеризовано значення духовної культури у формуванні та розвитку громадянського суспільства. Визначено чотири найістотніші функції освіти, метою якої є навчання й виховання громадянина, формування його громадянської компетентності, а саме: 1) освіта — входження людини у світ; 2) освіта — осягнення людиною суті буття; 3) освіта — набуття людиною власного образу; 4) освіта — пробудження духовності. Розкрито відмінності західного й російського ціннісно-змістовного осердя духовних традицій, на яких базується сучасне громадянське суспільство. Окреслено вплив основоположних цінностей християнства на розвиток європейської культури, побудову ціннісного світу сім'ї. Проаналізовано тенденції розвитку культури та її вплив на духовну самореалізацію памолоді в посткризовому суспільстві. Підкреслено потребу формування духовної культури в різних формах позашкільної освіти, що допоможе памолоді адаптуватися до різних субкультур у різних соціальних групах.

Прилуцька Н. С. Пріоритетні напрямки та основні цілі розвитку професійної перепідготовки дорослих [Електронний ресурс] / Н. С. Прилуцька // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. — 2007. — № 31. — С. 158—162. — Бібліогр.: 12 назв. — укр. // <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2007/07pnsppd.zip> Розкрито зміст понять „освіта протягом усього життя”, „продовжена професійна освіта”, „додаткова професійна освіта”. Розглянуто сутність питання освіти протягом усього життя, а також концептуальні основи професійної перепідготовки дорослих. Значну увагу звернуто на досягнення основної мети й розв'язання принципових питань професійної перепідготовки.

Проблеми неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту [Електронний ресурс] / В. В. Мартиненко // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. — 2006. — № 3. — С. 55—58. — Бібліогр.: 8 назв. — укр. // <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2006/06mvvpts.zip>

Пруссак Л. Партнерство во имя ребенка [Электронный ресурс] / Л. Пруссак // Світ дит. б-к: Щоквартал. наук.-метод. журн. — 2002. — № 2. — С. 21. — рус. // <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2002/02plpvir.htm>

Висвітлено роботу третього спільного українсько-шведського семінару, що відбувся в Миколаєві та Севастополі з 20 по 25 вересня 2001 р.

Рудишин, С. Д. Професійна підготовка студентів-екологів як педагогічна проблема вищої школи / С. Д. Рудишин // Педагогіка і психологія: вісник АПН України. — 2007. — № 1. — С. 55—63. — Бібліогр.: 10 назв.

Досліджено суперечливі тенденції, які існують у сучасній екологічній освіті України. Проаналізовано причини еволюції поняття «екологічний». Акцентовано на виробленні чіткої категоріально-методологічної основи

сучасної екології як науки, потребі розмежування понять „професійна екологічна освіта” та „екологічна складова вищої освіти студентів інших напрямів підготовки” (економістів, правознавців, банкірів тощо). Обґрунтовано пріоритет біологічних і хімічних знань у професійній підготовці еколога як основи біоцентричної екологічної парадигми з урахуванням міждисциплінарних зв'язків.

Савченко, О. Шкільна освіта як замовник підготовки майбутнього вчителя / О. Савченко // Рід. шк. — 2007. — № 5. — С. 5—8.

Висвітлено питання відповідності змісту підготовки вчителів реальним потребам сучасної школи. Розглянуто й схарактеризовано особливості застосування закону ринку й конкурентоспроможної продукції до педагогічної освіти. Констатовано, що активним суб'єктом удосконалення педагогічної освіти має стати загальна середня освіта як замовник і споживач педагогічних кадрів.

Семенов, О. М. Професійна освіта та особистість в умовах світових інтеграційних процесів / О. М. Семенов // Педагогіка і психологія: вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 150—156.

Прорецензовано ювілейний польсько-український щорічник „Професійна освіта: педагогіка і психологія” (За ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. — Ченстохов; К., 2008. — Вип. X. — 416 с.), в якому подано цілісну інноваційну концепцію професійної освіти й розвитку особистості фахівця в епоху цивілізаційних змін. Наголошено на логічній структурі видання, глибині задуму, повноті висвітлення й переконливій обґрунтованості висунутих положень, коректності й вірогідності, високій якості наукової продукції.

Сисоєва, С. О. Творчість і технології у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти / С. О. Сисоєва // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. — 2008. — № 2. — С. 79—86.— *Бібліогр.*: 3 назви.

Розкрито основні напрямки наукових досліджень проблем творчості та технологій у неперервній професійній освіті, виконаних та виконуваних у рамках сформованої наукової школи. Показано, що неперервна професійна освіта вимагає якісно нового теоретико-методологічного й методичного забезпечення з боку педагогічної науки. Проаналізовано основні ознаки, що відрізняють неперервну освіту від традиційної

Сорока, Т. Професійна орієнтація школярів на уроках трудового навчання у другій половині ХХ століття / Т. Сорока // Рід. шк. — 2007. — 5. — С. 73—76 *Бібліогр.*: 8 назв.

Висвітлено проблему професійної орієнтації учнів у період другої половини ХХ ст. Проаналізовано тогочасні шкільні програми з трудового навчання. Наведено схему профорієнтаційного опису професії. Розглянуто й

охарактеризовано методичні рекомендації, спрямовані на надання практичним працівникам допомоги в проведенні профорієнтаційної роботи. Констатовано, що творча активність учнів на уроках трудового навчання та успіх професійної орієнтації залежали від методів навчання, ознайомлення з професією й виробництвом, з матеріалом, що вивчається.

Степко, М. Ф. Компетентнісний підхід до організації підготовки фахівців, його розуміння і проблеми використання у вищій школі України / М. Ф. Степко // Педагогіка і психологія: вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 44—50.

Проаналізовано стан розробки принципів компетентнісного підходу у вищій освіті. Наведено перелік основних типів і конкретних формулювань компетентностей, які нині вибирають представники академічного співтовариства, випускники, роботодавці та експерти в галузі освіти. З погляду впровадження компетентнісного підходу проаналізовано можливі труднощі й особливості української системи вищої освіти. Зроблено висновок про потребу поетапного впровадження цього підходу в Україні, чіткого вибору переліку нормативних документів, які слід переробити на першому етапі цього процесу, та основних компетенцій з урахуванням уже використовуваної термінології.

Сухарніков, Ю. В. Сутнісні розбіжності діяльнісного й компетентнісного підходів до стандартизації освіти в Україні / Ю. В. Сухарніков // Педагогіка і психологія: вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 34—44.— *Бібліогр.*: 8 назв.

Розглянуто особливості модернізації професійної освіти в Україні на основі компетентнісного підходу. Головна проблема полягає в тому, що в сучасній системі професійної освіти існує величезний перекоп в бік об'єктно-орієнтованого (дисциплінарного) навчання. Результат освіти за компетентнісного підходу принципово залежить не тільки від запропонованого зовні змісту (діяльнісний підхід), але й від здібності, придатності й готовності того, хто вчиться, до реалізації знань та вмінь у ефективній діяльності. За компетентнісного підходу нарощується не просто обсяг знань, а сукупні смислові орієнтації, знання, вміння, навички та досвід діяльності в реальній дійсності, потрібні для здійснення особистісно й соціально значущої продуктивної діяльності випускника вишу. Впровадження компетентнісного підходу потребуватиме серйозної перебудови майже всіх елементів системи освіти — від стандартів і змісту до оцінки рівня досягнення й вимог до випускників.

Торлін І. Г. Партнерство заради дитини, або Ще один показовий урок бібліотечної співтворчості [Електронний ресурс] / І. Г. Торлін // Світ дит. б-к: Щоквартал. наук.-метод. журн. — 2002. — № 1. — С. 21—22. // <http://www.nbu.gov.ua/articles/2002/02tipubs.htm>

Висновки безпосереднього учасника семінару, зроблені за підсумками роботи третього спільного українсько-шведського семінару, що відбувся в Миколаєві та Севастополі з 20 по 25 вересня 2001 р.

Цебрій, І. Історико-педагогічний аналіз професійної підготовки акторів у середньовічний період / І. Цебрій // Неперервна професійна освіта: теорія та практика. — 2006. — № 3—4. — С. 95—102.—*Бібліогр.*: 5 назв.

Проаналізовано документи, які свідчать, що в часи класичного Середньовіччя в країнах Західної Європи мала місце професійна театральна освіта світського напрямку. Показано потреба в підтримці середньовічних шкіл з боку міських магістратів, які дозволяли цехам та гільдіям формувати власне законодавство.

Цуприк, С. І. Професійна підготовка студентів до роботи у позашкільному навчальному закладі / С. І. Цуприк // Позашкільна освіта та виховання. — 2008. — № 1. — С. 21—26.— *Бібліогр.*: 8 назв.

Досліджено особливості підготовки студентів до роботи в позашкільних закладах під час літньої практики. Розкрито значення цієї практики для професійної підготовки. Висвітлено мету, суть, засади організації практики. Визначено авторське трактування поняття «готовність до професійної діяльності». Схарактеризовано зміст власного емоційно забарвленого досвіду студентів, через який вони мають виховувати в дітей ціннісне ставлення до мистецтва. Акцентовано: на функціях художньо-естетичного виховання, які мають реалізувати студенти в організації дозвілля дітей; на загальних принципах педагогіки дозвілля; теоретичних засадах, на яких базується професійна підготовка студентів до практики. Виявлено п'ять складових, які поєднує змістова сторона діяльності студентів під час практики.

Проаналізовано особливості першого (вивчення теоретичного курсу) та другого (інструктивно-методичний збір) етапів підготовки студентів до практики.

Чепка, О. В. Наступність у підготовці майбутніх учителів початкових класів в освітньому комплексі «педколедж — педуніверситет» (теоретичний аспект) / О. В. Чепка // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. — 2009. — № 2. — С. 97—105.— *Бібліогр.*: 19 назв.

Розглянуто проблему наступності в підготовці майбутніх учителів різними дослідниками. З проаналізованого зроблено висновок про те, що наступність має багато контекстів у різних науках. У педагогіці, на думку одного з дослідників, це поняття займає одне з провідних місць серед загальнодидактичних принципів системи неперервної системи, тому й за концептуальну основу освітніх комплексів «педколедж — педуніверситет» взято саме ідею наступності в підготовці майбутніх учителів.

Чобітько, М. Особистісні компоненти у професійному становленні майбутнього вчителя / М. Чобітько // Освіта і управління 2007. — № 1. — С. 70—74. — *Бібліогр.: 10 назв.*

Розглянуто базові умови в структурі професіоналізму — педагогічну культуру та професійно-педагогічну діяльність. Розкрито структуру навчальної діяльності: мету, мотиви, навчальні завдання, навчальні дії тощо. Акцентовано на основних видах дій викладача як умові здійснення навчальної діяльності. Показано сутність та місце навчально-пізнавальної діяльності в процесі підготовки майбутнього вчителя. Рекомендовано напрями вивчення особистості студента: ознайомлення з елементами структури особистості, які неодмінно слід враховувати; з'ясовано аспекти, через які вивчають особистість студента. Визначено як кінцевий результат навчання — перехід студента з позиції об'єкта на позицію суб'єкта — скерованого об'єкта. Досліджено інтегральну особистісну якість — самоуправління, зокрема, його складові та місце в навчально-пізнавальній діяльності. З ідеальної моделі сучасного педагога виведено головні показники професіоналізму майбутнього педагога та критерії їх сформованості. Наголошено на якості в професіограмі саме українського педагога. Викладено авторське тлумачення поняття “професіоналізм педагога”.

Ярощук Л. Г. Теоретичні основи педагогічної технології [Електронний ресурс] / Л. Г. Ярощук // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. — 2006. — № 7. — С. 127—131. — *Бібліогр.: 5 назв.* // <http://www.nbuu.gov.ua/articles/2006/06yaltpt.zip>

У процесі наукового пошуку виявлено, що теоретичні основи педагогічної технології спираються на: модульно-пізнавальний, модульно-технологічний, модульно-розвивальний, модульно-контрольний аспекти, потрібні для обґрунтування наукових ідей у визначенні ролі педагогічних технологій.

Яструбова, В. Професійна компетентність директора сільської школи / В. Яструбова // Директор школи, ліцею, гімназії. — 2007. — №1—2. — С. 188—191.

Висвітлено особливості професійної компетентності директора сільської школи в контексті цілісного утворення, інтегративної якості особистості, що дає змогу професійно керувати навчальним закладом з урахуванням його специфіки. Проаналізовано сутність поняття „професійна компетентність”. Розглянуто й схарактеризовано сучасну післядипломну педагогічну освіту директорів сільських шкіл.

Бібліографічний огляд видань з питання, основне призначення якого — орієнтування користувачів у розробці теми. Для підготовки огляду було використано матеріали за 1996—2004 рр. з бібліографічної бази даних Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського

Абашкіна, Н. В. Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз / Н. В. Абашкіна, О. І. Авксентьєва, Р. І. Антонюк, Т. М. Десятков, Н. О. Корсуньська; АПН України; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. — 2-ге вид. — К. : Вибір, 2002. — 322 с. — Бібліогр.: с. 389—390. — ISBN 966—95572—7—5.

Індекс рубрикатора НБУВ: Ч454(0).

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА619800.

Андрющенко, В. П. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз / В. П. Андрющенко, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало; АПН України; Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України; В. Г. Кремень (ред.). — К. : Наук. думка, 2003. — 854 с. — Бібліогр.: с. 797—812. — ISBN 966—7587—00—2.

Індекс рубрикатора НБУВ: Ч30 в2:Ю2 + Ч34(4УКР)4 + Ю940.3 + Ю941.19.

Шифр зберігання книги в НБУВ: СО27262

Аніщенко, О. В. Професійна освіта і самореалізація жінок в Україні: історія та сучасність / О. В. Аніщенко; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України; Н. Г. Ничкало (ред.). — Ніжин : ТзОВ „Наука-Сервіс”, 2003. — 251 с. : іл. — Бібліогр.: с. 192—220. — ISBN 966—7488—13—6.

Індекс рубрикатора НБУВ: Ч453(4УКР) + Ч34(4УКР)42 + Ф74(4УКР)045 + С5*674.5.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА636825.

Галузеві стандарти вищої освіти: Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра: За спец. 6.010100: „Практична психологія” напряму підготовки 0101 „Педагогічна освіта”: Проект / Т. С. Яценко (розроб.). — Офіц. вид. — К. : Мін-во освіти і науки України, 2004. — 325 с. — ISBN

Індекс рубрикатора НБУВ: Ч489.514 (4УКР) я86 + Ю949.2 я86.

Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА649082.

*Мистецтвознавство та професійна освіта: Зб. наук. пр. / Обл. метод. кабінет **учбових** закладів мистецтв та культури / Г. Є. Гребенюк (ред.). — К., 1998. — 56 с. — (Проблеми сучасного мистецтва і культури). — Вип. 2 — 56 с. — ISBN 966—7436—20—9.*

Індекс рубрикатора НБУВ: Щ31 г(4УКР) я43 + Ч11 я43(4УКР) + Ч30 я43(4УКР).

Шифр зберігання книги в НБУВ: В342312.

Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи / АПН України; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України / І. А. Зязюн (ред.). — К. : Віпол, 2000. — 636 с. — ISBN 5—8238—0704—X.
Індекс рубрикатора НБУВ: Ч481.203 + Ю940.3 + Ю941.19.
Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА598883.

Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. наук. пр. до 15-річчя АПН України: У 5 т. / АПН України; Н. Г. Ничкало (відп. ред.) — К. : Пед. думка, 2007. — Бібліогр.: в кінці ст. — Т. 5 : *Неперервна професійна освіта: теорія і практика.* — 390 с. — ISBN 978—966—644—062—7.
Індекс рубрикатора НБУВ: Ч311.207 я43.
Шифр зберігання книги в НБУВ: Табачник Д. В./В111.

Професійна освіта та мистецтвознавство: Зб. наук. праць / Харків. обл. держ. адміністрація управління культури; Обл. метод. кабінет **учбових** закладів мистецтв та культури / Г. Є. Гребенюк (ред.). — К., 1998. — 75 с. — (Проблеми сучасного мистецтва і культури). — ISBN 966—7436—36—5.
Індекс рубрикатора НБУВ: Щ31 г(4УКР) я43 + Ч11 я43(4УКР) + Ч30 я43(4УКР).
Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА585329.

Професійна освіта України за роки незалежності (1991—2003 рр.): Наук.-допоміж. бібліогр. покажчик / АПН України; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Є. К. Бабич (ред.), Л. О. Пономаренко (упоряд.). — К., 2004. — 268 с.
Індекс рубрикатора НБУВ: Ч454(4УКР) я1.
Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА648726.

Професійна освіта: Словник: Навч. посіб. для учнів і пед. працівників проф.-техн. навч. закл. / АПН України; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; Н. Г. Ничкало (ред.); С. У. Гончаренко (уклад.). — К. : Вищ. шк., 2000. — 380 с. — ISBN 966—642—002—3.
Індекс рубрикатора НБУВ: Ч45 я2.
Шифр зберігання книги в НБУВ: ВА601185.

Система неперервної освіти: здобутки, пошуки, проблеми: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 28—31 жовт. 1996 р.: У 6 кн. / АПН України; Чернівець. держ. ун-т ім. Ю. Федьковича; В. С. Филипчук (упоряд.) — Чернівці, 1996. — Ч. 4: Проблема підготовки кадрів (допрофесійна — професійна (вузівська) — післядипломна освіта). — 248 с.
Індекс рубрикатора НБУВ: ч30 я431(4УКР).
Шифр зберігання книги в НБУВ: В341277.

Результат пошуку в електронному каталозі: знайдено документів: 11.